

Hoogheemraadschap van
Rijnland

**PROJECTNUMMER: DIG-6468
CORSA NUMMER: 18.152291
ONTWERP-PROJECTPLAN**

**KLEINSCHALIGE MAATREGELEN ZUIDPLAS
(LANGERAARSE PLASSEN)
AANLEG VAN ONDERWATERTALUDS I.C.M. AANLEG
SLIBGEUL**

op basis van artikel 5.4 van de Waterwet

Opdrachtgever:
Hoogheemraadschap van
Rijnland
Postbus 156
2300 AD Leiden

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING.....	2
1.1	Projectomschrijving	2
1.2	Waarom een projectplan.....	3
2	PROJECTBESCHRIJVING	5
2.1	Maatregel 1: Aanleg van de slibgeul.....	5
2.2	Maatregel 2: Aanleg van onderwatertaluds	5
3	UITVOERING, CONSEQUENTIES VOOR DERDEN EN BEPERKING NADELIGE EFFECTEN	7
3.1	Planning en fasering	7
3.2	Vergunningen, ontheffingen	7
3.3	Uitvoering.....	8
3.4	Informatie derden en beperking nadelige effecten omgeving	8
3.5	Schadevergoeding en nadeelcompensatie	9
4	BESLUITVORMINGSPROCEDURE	10

SAMENVATTING

Rijnland werkt aan de waterkwaliteit van de Langeraarse plassen binnen het kader van de KRW. Rijnland is nu bezig met de tweede plancyclus, die loopt van 2016 tot en met 2021. Tot deze tweede plancyclus behoort de Langeraarse Plassen. Momenteel zijn de Langeraarse Plassen troebel en algenrijk. Ondergedoken waterplanten ontbreken vrijwel volledig. Daarnaast vindt er oeverafslag plaats.

De huidige situatie voldoet niet aan het streefbeeld dat Rijnland heeft bij ondiepe laagveenplassen. Het doorzicht in de plassen is beperkt deels door de aanwezige groei van algen (eutrofiëring) en voor een deel door het opwervelen van slib. Hierdoor komen onderwatervegetaties niet tot ontwikkeling waardoor de ecologische kwaliteit van de plassen laag is.

In voorliggend projectplan worden kleinschalige maatregelen toegelicht waarbij onderwatertaluds rondom aangelegde legakkers, worden aangelegd die een effect beogen op de waternatuur (inrichting) van de plas.

Daarnaast wordt een slibvang in de vorm van een ondiepe geul aangelegd, een zogenaamde slibgeul. Daartoe wordt vaste bodem nabij de leggerakker ontgraven waarmee de onderwatertaluds worden aangelegd. Het is daarmee een dubbeldoelmaatregel: de aanleg van de slibgeul draagt bij aan vermindering van slibtransport en opwerveling (betere doorzicht) en de te ontgraven waterbodem (vaste bodem) wordt gebruikt voor de aanleg de onderwatertaluds. Hierdoor kunnen ondergedoken waterplanten vanwege licht en substraat zich ter plaatse van de onderwatertaluds zich vestigen en ontwikkelen.

Met de twee maatregelen wil Rijnland we opwerveling van slib verminderen en de ontwikkeling van oever- en waterplanten stimuleren. Daarnaast geeft het inzicht in de civieltechnische kwaliteit van de vaste waterbodem voor evt. vervolg projecten.

1 INLEIDING

Het Hoogheemraadschap van Rijnland (hierna "Rijnland") is verantwoordelijk voor het beheer van de watersystemen in zijn beheergebied. Dit geldt zowel voor de waterkwantiteit als voor de waterkwaliteit. De (ecologische) waterkwaliteit in de Langerse Plassen voldoet niet aan de specifieke normen die zijn gebaseerd op de Kaderrichtlijn Water (KRW).

De Langerse Plassen bieden in de huidige situatie onvoldoende mogelijkheden voor de groei van waterplanten; het water is troebel (door opwerveling van slibdeeltjes afkomstig van de sliblaag op waterbodem) en algenrijk door hoge concentraties aan fosfaat en stikstof. Het Hoogheemraadschap van Rijnland wil in het kader van Schoon Water de waterkwaliteit in de Langerse Plassen verbeteren. Het einddoel is een goed functionerend watersysteem met (redelijk) helder en voedselarm water. In de gewenste situatie zijn er voldoende waterplanten om het water helder te houden. Daarnaast is sprake van een evenwichtige vispopulatie. Ook vanuit de gemeente Nieuwkoop en de omwoners en gebruikers van de Langerse plassen bestaat de wens om de waterkwaliteit te verbeteren.

1.1 Projectomschrijving

1.1.1 Aanleiding, kader en doel

Het water in de Langerse Plassen bevat te veel voedingsstoffen (fosfaat en stikstof), het is troebel en er zijn onvoldoende water- en oeverplanten in de plassen aanwezig. Naast het voornemen van Rijnland om maatregelen te nemen, hebben ook de gemeente Nieuwkoop, de bewoners en gebruikers van de plassen de wens om de waterkwaliteit te verbeteren. Er is een aantal generieke maatregelen voorgesteld, gericht op het tegengaan van vervuilingbronnen.

De te nemen maatregelen dienen externe bronnen en interne bronnen te verminderen. Daarnaast is een aantal maatregelen bedacht om de inrichting van de plassen en daarmee het habitat van macrofauna en vis (ecologie) te verbeteren. Deze maatregelen zijn middels deelprojecten uitgevoerd in voorjaar 2018. Er zijn een luwtescherm, rieteland en legakker aangelegd. De inrichtingsmaatregelen zijn met name uitgevoerd in de Zuidplas (voor de al eerder uitgevoerde inrichtingsmaatregelen is een projectplan opgesteld (kenmerk 17.040272) Kleinschalige maatregelen nvo's Langerse plassen).

Om de effectiviteit van de inmiddels uitgevoerde maatregelen in de Zuidplas te versterken en een beeld te krijgen van de effectiviteit van de nog uit te voeren maatregelen in de Noordplas (inrichting natuurgebied met vaste waterbodem) worden de volgende maatregelen in de Zuidplas uitgevoerd:

Maatregel 1. Aanleg van een slibgeul;

Maatregel 2. Aanleg onderwatertaluds rondom de in 2018 gerealiseerde legakker.

Deze twee maatregelen zijn expliciet aan elkaar gekoppeld (dubbeldoelmaatregelen): door het lokaal verdiepen van de waterbodem (creëren grotere waterdiepte) middels de aanleg van een slibgeul wordt opwerveling van slib beperkt en verminderd, een slibvang gecreëerd en wordt (gebiedseigen) waterbodemmateriaal (vaste bodem) verkregen voor de aanleg van onderwatertaluds rondom de aangelegde legakker.

De twee maatregelen zijn uitgewerkt in schetsontwerpen waarna deze worden uitgewerkt tot een uitvoeringsbestek of werkschrijving.

- een beschrijving van het betrokken werk
- de wijze waarop het wordt uitgevoerd en
- een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

Dit projectplan dient gelezen te worden als een overzicht van maatregelen die binnen de formele verantwoordelijkheden en het bestaande beleid van Rijnland genomen moeten worden om het oplossen van de geïdentificeerde knelpunten te realiseren.

2 PROJECTBESCHRIJVING

In het kader van het project „Natuurvriendelijke Oevers Langerse Plassen“ is Rijnland voornemens om in de Zuidplas op tweetal locaties (figuur 2.2) maatregelen te treffen om de waterkwaliteit te verbeteren in aanvulling op de in 2018 uitgevoerde inrichtingsmaatregelen (w.o. de aanleg van de legakker).

2.1 Maatregel 1: Aanleg van de slibgeul

Ten westen van de aangelegde legakker wordt een slibgeul (annex slibvang) aangelegd. De slibgeul wordt aangelegd door het ontgraven van de eerste max 1m waterbodem (vaste bodem) in een vak van ca. 100 bij 150 meter (1,5 ha ofwel 15.000 m² daarbij wordt ca. 80% van de ontgravingslocatie/-oppervlakte effectief tot gemiddeld 50 cm ontgraven).

In totaal wordt daarbij 6.000 m³ vaste bodem ontgraven. Door de aanleg van de slibgeul wordt de waterbodem met max. 1m verdiept. Door de verdieping wordt (lokaal) de opwerveling van slib door windgedreven golven verminderd. De golven groeien in hoogte en lengte afhankelijk van de strijklengte, windkracht en diepte in de Zuidplas.

Door de verdieping bereiken de windgedreven golven minder snel de waterbodem. Golven die de waterbodem niet om in mindere mate bereiken zorgen voor een lagere bodemschuifspanning. Hierdoor komen slibdeeltjes minder snel in resuspensie waarmee het water minder troebel wordt en het licht dieper in het water komt. Door de plaatselijke verdieping ontstaat er ook een zone waarbij slibdeeltjes juist kunnen sedimenteren waardoor de waterkwaliteit in brede zin wordt verbeterd. Door verbetering van het doorzicht (minder zwevende stof) en vermindering van het vrijkomen van nutriënten.

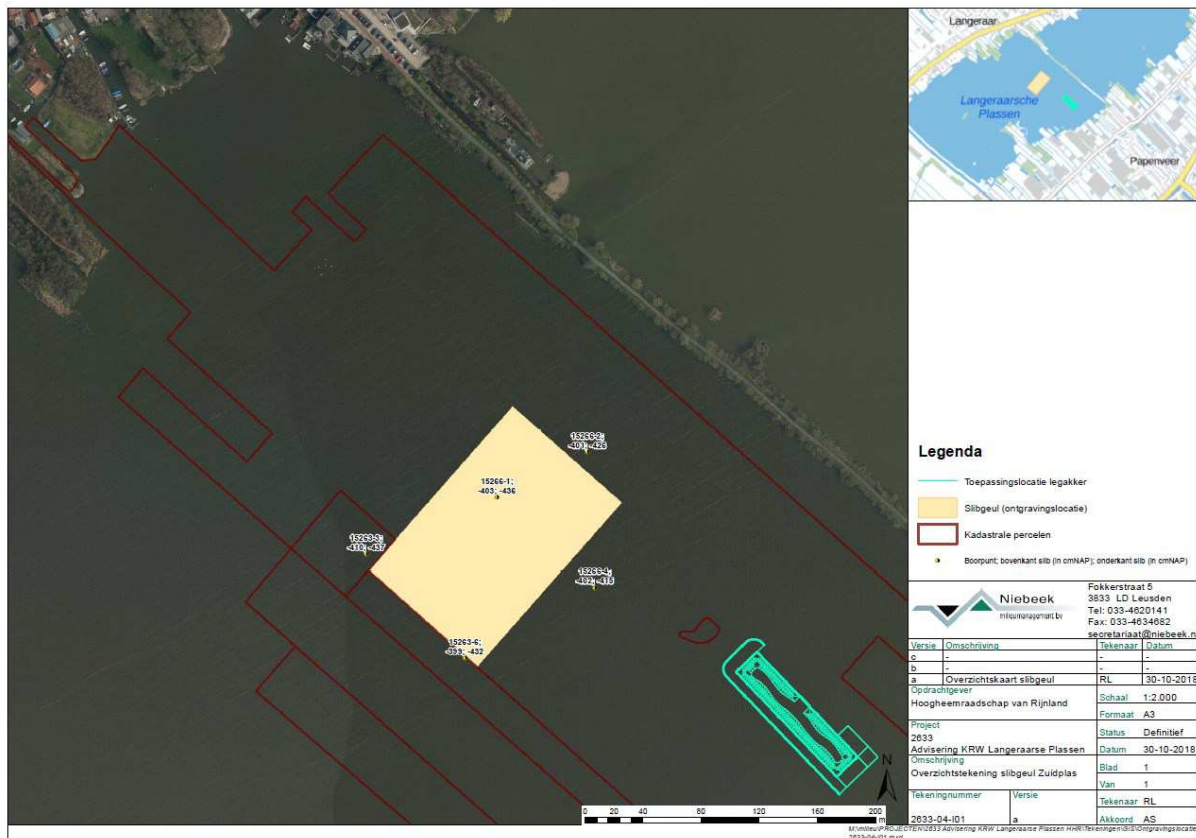
In onderstaand figuur is de locatie van de aan te leggen slibgeul weergegeven.

2.2 Maatregel 2: Aanleg van onderwatertaluds

Om het natuurlijke karakter van de legakker te versterken is de aanleg van onderwatertaluds noodzakelijk. Daarmee wordt de ecologische kwaliteit van de plas sterk verbeterd.

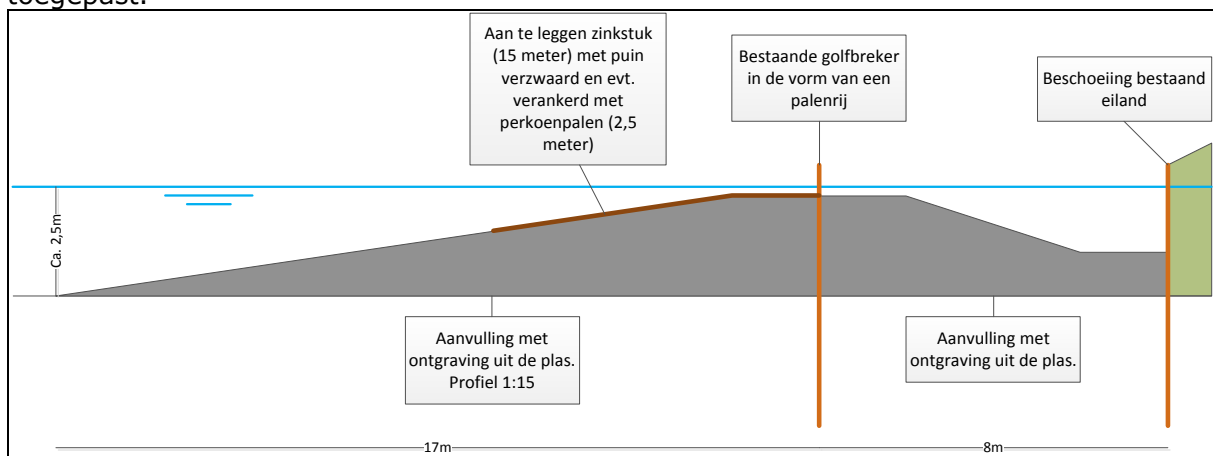
De aanleg van de onderwatertaluds vindt plaats met gebiedseigen vaste bodem. De onderwatertaluds zorgen voor gunstige groeiplaats condities voor met name (ondergedoken) water- en oeverplanten. De gunstige condities worden veroorzaakt door enerzijds het effect van verondieping door de aanleg van het onderwatertalud. Hierdoor kan licht dieper in het waterkolom doordringen waardoor onderwaterplanten kunnen groeien. Anderzijds zorgt de vastere structuur (consistentie) van het waterbodemmateriaal (de vaste bodem uit de slibgeul) voor een gunstiger substraat waar waterplanten zich op kunnen vestigen. In het slappe slib van de Langerse Plassen kunnen onderwaterplanten zich niet of nauwelijks vestigen (en handhaven) doordat de plantenwortels zich niet kunnen vastzetten. Door golven worden de plantenwortels letterlijk los geslagen waardoor kolonisatie en ontwikkeling van (onder)waterplanten niet of nauwelijks mogelijk is. Door bij de aanleg van de onderwatertaluds te kiezen voor steviger/consistenter én van oorsprong gebiedseigen substraat (vaste bodem) wordt een goede uitgangspositie gecreëerd voor waterplanten.

In figuur 2.2. zijn de locaties waar onderwatertaluds worden aangelegd.

Figuur 2.2.: Overzichtskaat aanleg slibgeul (geel, ontgravingslocatie) en onderwatertaluds (groen, toepassingslocatie).

De 6.000 m³ vaste bodem wordt gebruikt voor de aanleg van de onderwatertaluds toegepast.

Figuur 2.3.: Dwarsdoorsnede aanleg onderwatertalud (grijs: aanvulling vaste bodem uit ontgravingslocatie).

3 UITVOERING, CONSEQUENTIES VOOR DERDEN EN BEPERKING NADELIGE EFFECTEN

3.1 Planning en fasering

De planning is dat de uitvoering in de 1e helft van 2019 start. De verwachting is dat de uitvoering 1 tot 2 maanden in beslag zal nemen. Dit is echter mede afhankelijk van de inzet van materieel en mensen van de aannemer. Doordat de aangebrachte waterbodem (vaste bodem) bij de aanleg van onderwatertaluds mogelijk moet zetten, kan het zijn dat aanleg van de slibgeul en de directe toepassing gefaseerd uitgevoerd moet worden. Dit alles is haalbaar binnen de genoemde 1 a 2 maanden.

3.2 Vergunningen, ontheffingen

Melding Bbk

Voor het toepassen van grond- en bouwstoffen dient de aannemer een melding te doen in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit¹.

Afhankelijk van de werkwijze zal de aannemer bij de gemeente Nieuwkoop voor de uitvoering ontheffingen moeten aanvragen.

Ontgrondingsvergunning

Conform de Ontgrondingenverordening Zuid-Holland 2014 is vrijstelling conform Hoofdstuk 3 Vrijstellingen, artikel 5, lid 1 mogelijk voor o.a.:

g. ontgrondingen ten behoeve van het realiseren van natuurbouwprojecten waarbij niet meer dan 10.000 kubieke meter bodemmateriaal vrijkomt;

Conform hoofdstuk 1 begripsbepalingen, artikel 1 wordt verstaan onder een natuurbouw: een project waarbij:

- de ontgroning ter realisering is van een verbetering of uitbreiding van een bestaande biotoop voor ter plaatse voorkomende soorten, of ter realisering is van een nieuwe biotoop voor ter plaatse niet voorkomende soorten waarbij de locatie en de keuze waarvoor de biotoop wordt gemaakt essentieel is of;
- de ontgroning ter realisering is van een verbindingszone of delen daarvan tussen bestaande biotopen;
- oppervlakte, vorm, diepte en taludhelling moeten voldoen aan de eisen die de betreffende soorten daaraan stellen.

Vrijstelling zal door Omgevingsdienst Haaglanden vooraf getoetst worden.

Omgevingsvergunning

Niet van toepassing.

Wet natuurbescherming

Op basis van de Quicksan Flora en Fauna wordt geconcludeerd dat het volgen van Rijnlands werkprotocollen voldoende invulling geeft aan de zorgplicht voor flora en fauna. Het aanvragen van een ontheffing is niet nodig. De werkzaamheden hebben verder geen negatief effect op de natuurwaarden van de nabijgelegen ecologische verbindingszone van het Nationaal NatuurNetwerk (NNN).

¹ Bij volledige onderwatertoepassing is HH Rijnland zelf het bevoegd gezag, zodra landbodem ontstaat de omgevingsdienst/gemeente. Afstemming vereist / aanbevolen.

NGE

Uit de bureaustudie NGE blijkt dat de Langeraarse Plassen niet verdacht zijn op niet-gesprongen explosieven²

Kabels en Leidingen

Binnen of nabij de projectlocaties zijn geen kabels en/of leidingen gelegen. Daartoe is een oriënterende Klicmelding uitgevoerd³.

3.3 Uitvoering

Alle werkzaamheden worden vanaf het water uitgevoerd. Ontgravings- en toepassingslocaties liggen in de Zuidplas. Intern transport vindt plaats via het water. Voor de aanvoer van materieel dient de aannemer zelf een op- en/of overslaglocatie te vinden alsmede één of meerdere aanvoerroutes naar de projectlocatie. Rijnland en de gemeente zullen hiervoor in het bestek de eventuele mogelijkheden, eisen en/of beperkende voorwaarden opnemen waarmee de aannemer rekening dient te houden. Hierbij valt te denken aan bijvoorbeeld, voor zover relevant, eventueel:

- Aslastbeperkingen toegangswegen;
- Het toepassen van rijplaten en dergelijke;
- Een verbod op het gebruik van op- en/of overslaglocatie(s) en aanvoerroute(s);
- De verplichting om voorafgaand aan het werk door een onafhankelijke partij de nulsituatie vast te laten leggen van wegen en/of gebouwen langs de route;
- De wijze van vastlegging van eventueel door de aannemer te maken afspraken met derden.

Na afronding van de werkzaamheden zal het nieuwe profiel worden opgenomen in de leggen. Het onderhoud wordt door Rijnland meegenomen in het onderhoud van het al gerealiseerde eiland.

3.4 Informatie derden en beperking nadelige effecten omgeving

De keuze van de projectlocatie en het ontwerp van de maatregelen zijn afgestemd met de werkgroep Langeraarse Plassen en de gemeente Nieuwkoop.

In de werkgroep zijn o.m. de volgende partijen vertegenwoordigd:

- Watersportvereniging Langeraar
- Surfclub Ter Aar
- Kanovereniging Alphen aan den Rijn
- Hengelsportvereniging De Brasem
- Dorpsraad Rondom de Plassen
- Vereniging Eigenaren Langeraarse Plassen

In februari 2015 is er een intentieverklaring ondertekend door de gemeente Nieuwkoop, Dorpsraad Rondom de Plassen, Staatsbosbeheer en Rijnland met de intentie om de waterkwaliteit te verbeteren.

² Bureaustudie Bombs Away BV, definitief rapport versie 2 met kenmerk 16P148 d.d. 14 april 2017 waarin is onderzocht waar zich niet-gesprongen explosieven (NGE) zouden kunnen bevinden.

³ Klic-melding kabels en leidingen d.d. 29 oktober 2018 (melding 18O079891_1), Niebeek Milieumanagement BV

3.5 Schadevergoeding en nadeelcompensatie

Vanwege eventuele schadelijke effecten die gepaard gaan met de uitvoering of realisatie van dit project staat het een ieder vrij om met een beroep op artikel 7.14 van de Waterwet en de nadeelcompensatieverordening van Rijnland bij het college van dijkgraaf en hoogheemraden een gemotiveerd en onderbouwd verzoek in te dienen vanwege geleden schade. Dit nadeelcompensatieverzoek wordt door middel van een aparte procedure in behandeling genomen. Na het indienen van het nadeelcompensatieverzoek wordt deze beoordeeld en wordt gezien of er recht bestaat op een tegemoetkoming in de geleden schade.

In plaats van het beperken van schade door middel van een eventueel toe te kennen schadevergoeding kan ook een minnelijke regeling worden getroffen. Rijnland zal hierbij aansluiting zoeken bij eventueel door Rijnland opgestelde nadeelcompensatierichtlijnen.

4 BESLUITVORMINGSPROCEDURE

Dit projectplan is een besluit op grond van de Algemene wet bestuursrecht. Dit besluit is voorbereid door toepassing afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Het verloop van de procedure op grond van afdeling 3.4 ziet er als volgt uit: Voorafgaand aan het vaststellen van een definitief projectplan, is eerst dit ontwerp-projectplan opgesteld. In het digitale Waterschapsblad is dit ontwerp-projectplan gepubliceerd en belanghebbenden kunnen gedurende een termijn van zes weken een schriftelijke zienswijze op dit projectplan kenbaar maken bij Rijnland. Na afloop van deze termijn worden de zienswijzen beoordeeld en wordt bezien of deze aanleiding zijn het ontwerp-projectplan aan te passen. Nadat het definitieve projectplan namens het college van dijkgraaf en hoogheemraden is vastgesteld, wordt het definitieve projectplan bekendgemaakt in het Waterschapsblad. Na bekendmaking treedt het projectplan in werking. Na bekendmaking in het Waterschapsblad kunnen in beginsel alleen diegenen die een zienswijze hebben ingediend beroep instellen bij de rechtbank Den Haag. Projectplannen vallen onder de Crisis- en herstelwet. Dit betekent dat indien beroep wordt ingesteld, het beroepschrift beroepsgronden dient te bevatten. Indien dit niet het geval is, wordt het beroep niet-ontvankelijk verklaard. Eveneens betekent toepassing van de Crisis- en herstelwet dat na afloop van de beroepstermijn de beroepsgronden niet kunnen worden aangevuld.